

EDITORIALE

Da' halatu'?! Cât e halatu'?

Halatul în care e îmbrăcată România e într-un mare hall! Halat vine de la hal! Toți am îmbrăcat un halat și ne-am făcut comozi urmărind de la distanță eschibițiile de toate felurile din jurul nostru. Când personal am îmbrăcat halatul fără nici un fel de menajamente gândul m-a dus la lumea dinesciană în care cântatul la linguri cu fruntea mi s-a părut la fel de egal în valoare trăiristă ca o devoțiune spirituală pentru textul sacru al lui Cioran, de exemplu. Avem o Românie trăiristă la babord. Să ridicăm ancora dar încotro s-o luăm? România manelistă, mai exact Republica Manelistă România se profilează la orizontul muncilor de negri pe plantație. Vreau să spun că nimeni nu mai are liniște de furia dezlănțuită a ofertei și cererii. Trăim din plin tremuratul de nerăbdare, vrem să fim primii în top chiar dacă asta se întâmplă direct la cozile pentru medicamente. Competiția a început. Trăiască Vraiștea! Vivat Înghesuiala! Sus Coatele! Pentru ce? Pentru nimicurile unei existențe dusă spre culmile zăpăcelii. Ce altceva decât tembelism și zăpăceală este această cursă cronometrată pentru beneficiile nu știm căror satisfacții ce acoperă lumea de cauciuc a sezațiilor răsuflete. Întindem bezmetici de gumilasticul unor iluzii absurde. Toată lumea își dorește zonă rezidențială, doberman, piscină, 4X4, bici sau harpon. Să-l căutăm așadar pe Moby Dick. Să ne îmbătăm numai de la marcă și să dormim în lanul de pipirig. Mai exact să facem ceva în drum și să fugim în huci că de altceva nu suntem măcar în stare. Am ajuns oare la mâna tuturor bataiurilor de jeu? Ce capitalism înflorim la subbraț în autobuze arhipline pe o căldură să coci ceasuri cu lăntșor? Tinerii așteaptă toate momentele potrivite pe la colțuri înarmați până în dinți cu telefoanele mobile-arma letală a informatoristicii lor ce le ține loc de serviciu; pensionarii se vânează cu carabine Winchester pentru tarlăua lui Burebista dacă nu cumva intră în competiție care să leșine ultimul la compensate; maturii, bărbații acestui neam, floarea, stă aplecată de spate la căpșunile spaniole într-o poziție care îi invită pe străini să investească în România. Ce-a mai rămas? Copiii! Ei se străduiesc să nu fie violați după câte au văzut la televizor, dezvoltându-și un fel de isterie rebelă față de orice regulă. Îmbrăcat în halat mi se pare că totul a ajuns la proporțiile unei fanfaronade tragice pe versuri de Fărâmiță Lambru: „Adio, dragă Nelo, te las, se face seară...” Sau ca în reclama cu halatul, mi se pare că, până să ajungă la halat și de halat totul e prea scump chiar dacă e la promoție.

SUNT NOSTALGIC...

Fără a fi de stânga sau de dreapta sunt nostalgic. Mi-e dor de un Congres la care să aplaud. Vreau să merg din nou la defilare. Am impresia că nu pot trăi fără să spun un banc cu Ceaușescu...

Normalitatea din vremea tătucului mă face să cred că, deși aveam o vârstă fragedă și nu cunoscusem nici ororile inghesuiei de la tacâmuri și nici ororile delațiunilor din familii și nici gheara Securității răspândită prin toate ungherele, totuși trebuie să mă declar mulțumit și să spun că eram protejat de toate relele în regimul trecut. Vreau să spun că era mai bine. Și trebuie să accentuez: chiar era mai bine. Nu se vede oare cât de agresivă a devenit întreaga lume și cum se pun problemele în capitalismul acesta de fațadă? Oare trebuie să mai argumentez ceva spre lămurirea și aceuia mai sărac cu duhul care vorbește de libertatea de expresie fluturându-ne-o prin fața ochilor? Oare nu este vizibil la modul absolut răul enorm care s-a produs și reprodus în România după 89? Cu ce avea - omul căldicel, omul din majoritate, cetățeanul simplu - de suferit de pe urma orânduirii comuniste? Cu nimic. Protecția socială funcționa pe atunci, se poate spune că exista cu adevărat. Dacă trebuie să fiu neocomunist în acest punct atunci sunt și mă declar pe față. Se tot vorbește despre faptul că economia comunistă era în cădere însă nu există o economie propriu zis comunistă. Economia se putea redresa prin simple măsuri - de data asta, da, comuniste - de redresare și reformă economică. Că sistemul economic era centralizat?! Foarte bine! Putea fi mai eficient. Concurența înviorează o economie dar nu o poate crea. Așa zisele avantaje ale sistemului economic concurențial capitalist sunt vorbe goale. Un monopol poate rezista din punct de vedere economic la fel de bine ca o concurență cu condiția să fie și cine să dirijeze și să regizeze acest monopol, cu alte cuvinte să aibă competența necesară. În sistemul comunist politicul era tot același cu economicul. Era utopia statului centralizat excesiv. Dar de ce să credem noi astăzi că centralizarea este un lucru rău? Oare e mai bună oligarhia decât dictatura? Pentru ce fel de oameni e mai bun sistemul democratic decât cel de impunere?

Oare votul exprimă o libertate sau e doar o manevră de culise? Situația din România actuală mă face să cred că e un joc al Puterii această democrație originală, un joc al oligarhilor care promovează oameni în funcții iar votul este doar o chestiune de amor propriu satisfăcut livrat prostimii. Pe de altă parte, noi românii suntem un popor care mult mai ușor ne este să vedem lucrurile din perspectivă ortodoxă, perspectivă ce implică o pasivitate de fond foarte bine reprezentată. De aceea ni se potrivește un regim autoritar căci este în firea noastră să așteptăm, să trăgănam, să amănăm. Îndeplinim toate valențele unui om liniștit și cu măsură și cu o metafizică frică față de autoritate. Poate ca valul capitalist să fi înflorit în inima acestui popor o floare iubitoare de ascensiuni, forțaje, elanuri infinite? Cine știe?! Exodul de muncitori care pleacă în străinătate dovedește acest lucru. Poate ne desprindem de un fel de a privi lucrurile care ne-a fost propriu și ne îndreptăm spre un profil antropologic universal pe care îl bănuim și spre care tindem cu toții, indiferent de naționalitate, istorie și tradiție?...

Ce este sigur este că timpul revolut al perioadei comuniste mi se pare un timp mai prielnic pentru un om cum ar fi trebuit să rămână cetățeanul român. Valori ca cinstea și corectitudinea precum și ordinea socială ce domneau împreună nu vor mai fi egale poate de nici un sistem. Schimbarea de după 89 e fundamentală. Românul a intrat din perioada utopică a epocii de aur în care uita de sine, direct în perioada de libertate critică în care își amintește de sine. Repercursiunile acestei atenții acordate sinelui le vedem azi. Ce să alegem? Ce cale?

Pe de altă parte se pune problema de actualitate a delațiunii, a rapoartelor, a sistemului ticăloșit în care trebuiau întocmite rapoarte despre tot și toate, rapoarte ce ajungeau pe masa Securității. Era o modalitate de control și ce stat centralizat nu menține vie, și la propriu și la figurat, ideea unei poliții eficiente?! Controlul nu era un lucru rău în sine. Dar cel mai tare argument pentru situația generală a vieții cetățeanului ce se consideră astăzi că a trăit ascultat și urmărit, efectiv sufocat de frică (n-a fost nici pe departe așa) este următorul: simplu – „frica păzește cel mai bine pepenii”. Monstruoșitatea Securității e un simplu mit. Dacă erai un om de treabă nu aveai de ce să-ți fie frică.

Aceasta este postmodernitatea

Nu mi-e rușine să spun că sunt profesor. Că am fost profesor și probabil că voi rămâne tot profesor. Ce să vorbesc acum despre alte meserii? Mi-ar fi greu să spun cum e să fii manager sau simplu muncitor cu brațele pentru că nu am fost niciodată nici una nici alta. Profesor ! Profesor? Pe oricine aș întreba, în schimb, dacă ar vrea să devină profesor, ar strâmba din nas și nu numai că nu i-ar place această meserie dar chiar mai mult ar spune că ar fi o „adevărată tinichea atârnată de coadă” orice notație cu numele de PROFESOR pe orice carte de muncă. Bataiurile de jeu la care sunt supuși profesorii din zilele de astăzi indică cel mai bine disoluția autorității despre care se vorbește peste tot. Autoritatea este lovită de dragul acestei operații ce a devenit interpretarea absolută a individualismului ce ne brăzdează mentalitățile. Micul anarhic e prezent peste tot și își ia rația de libertate printr-un set foarte stufoș de reguli pe care le-a impus tuturor: lipsește la apelul de dimineață pe motiv că în permanență mijloacele de transport întârzie, ia pauza cu 10 minute mai devreme pe motiv că îl doare capul, nu se duce la vot pentru că acest lucru nu i l-ar ierta niciodată pisica, nu se deranjează să facă ce zice șeful pentru că are pregătită demisia în sertarul tuturor complexelor de inferioritate iar atunci când devine șomer îi înjură printre dinți p-ăștia. Ce să mai vorbim: ni s-a evaporat respectul pentru orice fel de valoare și asta s-a întâmplat pe fondul unei imense și totale indiferențe. Nu e anarhie sau dacă e anarhie e una a blegismului ridicat la coeficienți astronomici. Domnilor – suferim de lene, de inactivitate, de uniformitatea indiferenței, de declinul omogen al inaptitudinii originare, al ne-plierii pe nimic sau tocmai al plierii pe nimicul oricărei lipse de formă ce ne caracterizează și cele mai neînsemnate gesturi. Avem chipuri de ceară ce se mulează pe orice figuri străine nouă, suntem importatorii oricărui tip de comportament numai să nu fie cel de dinainte, am devenit albia mișcătoare a unor nisipuri ce duc râul spre nicăieri căci ne lipsește personalitatea și credința într-un destin pe care îl avem de dus până la capăt. Suntem victimele unui mod de a privi realitatea care ne-a fost impus din afară – CONFORTUL cu orice preț. Față de dictatura confortului suntem neajutorăți, lipsiți de orice argument pro sau contra, învinși prin această cedare în fața unui nihilism global a cărui expresie e confortul. Domnilor, suntem obosiți! Obosiți de atâtea secole în care istoria a însemnat același lucru. Vrem altceva. Jos monotonia! Vivat degradingolada și omogenizarea pe care o aduce supremația unei singure voci ce nici ea pe ea nu se aude! Acesta este postmodernitatea.

DIABOLIZAREA INTERIORITĂȚII

Nu e locul să reflectăm asupra întregii lumi însă, în cazul particular al României, se produce o aversiune tot mai accentuată pentru interioritate și valorile ei. Asta înseamnă că tot ce ține de conștiință, eu, gândire, infinitezimale sau bulversante (în analiză) stări și procese ale minții noastre, sunt respinse ca ținând de o latură demonică a noastră. A gândi devine primejdios pentru economia și socotelile unui destin, a-ți face procese de conștiință nu înseamnă decât un stres în plus, a reflecta pe marginea evenimentelor vieții e o bătaie de cap prea mare și în același timp aducătoare de amărăciune în suflet. În felul acesta sunt interpretate lucrurile în România. Toate sunt trecute în registrul de „probleme cu capul”. Mai mult, cine se preocupă prea mult cu conștiința va fi considerat de-a dreptul suspect, cel puțin un ciudat sau mai mult, chiar nebun. Invectiva nu-l va ocoli încă de când a fost „simțit” că e unul dintre „acea”. Care să fie cauza acestor detestări ce duc implacabil pe calea demonizării în cele din urmă? Oare să-i fie frică omului contemporan să privească în propriile adâncuri? Oare să fie atât de speriat de ceea ce ar putea găsi acolo? ...

Credem că avântul pe care l-a luat presa ocupând tot spațiul rămânerii cu sine și al oglindirii în sine este cauza (valabilă pentru marea majoritate). Asocierea rămânerii cu sine cu răul pe care îl vehiculează atât de abil media este, credem noi, primul argument în analiza diabolizării. Românul nu mai vrea să audă de media dar e cu ochii pe televizor la știrile apocaliptice. Există un adevărat extaz al refuzului și acceptării acestui rău. Există ceva concupiscent în amestecul pe care îl face individul cu momentele senzaționale ale expresiei răului din emisiunile cu mare rating. E un dans diabolic la care participă cu o devoțiune ocultă, un dans satanic în care se desfășoară grozăvia pe de-o parte a emisiei și pe de alta a receptorului. Dacă stăm să ne gândim putem interpreta acest dans ca pe un plus de conștiință însă cine oare ar fi pregătit să suporte greutatea unor mesaje subliminale care îi revelă nimic altceva decât natura unei intimități umane depozitară a agoniei live. Emoția e amplificată, miza cunoașterii e hiperbolizată și promisiunile sunt infinite, animalitatea gregară devine centrul iradiant al revelației făgăduite – o animalitate ce își urlă prerogativele malefice, nicidecum o animalitate domestică ci una în care simbolismele o iau razna pe căi oculte, stranietatea devine stupefiantă, întreaga capacitate de reacție și contracarare a exploziei sentimentelor este anihilată pentru că orice trăire sufletească se confundă înfinit cu altele care ar fi putut fi distincte dar nu sunt. În final individul trăiește o agonie a surescitării. Totul se petrece în media, de la media și prin intermediul mediei. Dar să fie oare numai atât? Credem că ceea ce este capabilă să transmită media este mult mai capabil să transmită prin mesaj comportamental – interrelațional omul. Asta se ia, cum se spune, este contagios-pandemic.

Pe de altă parte, locul rămânerii cu sine este un loc al amintirii. De ce însă amintirea este marcată de fiecare dată cu o ștanță negativă? Degeaba se spune că amintirile pot evidenția de exemplu copilăria și deci un dat pozitiv, benefic. Numai aceia care se protejează cu dulcea iluzie paradisiacă pot să-și amintească reconstituind pozitiv evenimentele. În rest amintirea e de cele mai multe ori dureroasă și nu face decât să confirme peste timp anumite bănuiele lugubre în descifrarea propriului destin. Ești singur cu tine în amintire și vrei să te protejezi de ceea ce ar putea fi traseul destinului tău descifrat chiar prin corelarea amintirilor. Destinul te face să privești negativ amintirile pentru că, în scurte concluzii întrezărite, se ivește orizontul finitudinii dureroase a finalului derizoriu al destinului: moartea. În calitate de supervisor al destinului, moartea viciază parcursul amintirii cu aceleași amenințări ale actualizării ei ce ar putea da peste cap însuși destinul.

Singurul loc al rămânerii și oglindirii de sine care pare a fi scăpat de diabolizare este somnul. Oare? Oare ce visează românul? Nu putem să nu ne închipuim, știind dialectica inconștientului relevată în vis, că acest conținut al visului debordează de aceleași „probleme” din starea de veghe cu toate că deghizate în varii simbolisme absconse. Realitatea visului amplifică deruta din starea de veghe pentru cel ce optează pentru o interpretare cât de cât corectă și în acord cu moștenirea lăsată de Freud în materie de interpretare a visului.

Ce ne rămâne? Unde, în ce loc să ne încercăm bateriile și să uităm de satanicul cerc în care am intrat? Ar trebui să învățăm să decriptăm tot ceea ce se întâmplă cu noi și să avem puterea să refuzăm: 1. extazul amestecării cu simbolismul și cu imaginea „exteroară” a omului vehiculată de media, 2. să refuzăm să privim destinul ca pe ceva care se „termină” în această viață iar amintirea s-o folosim ca pe o poartă de revelare a unui simbolism al unei lumi ce se continuă peste moarte, 3. să refuzăm simbolismul freudian în favoarea unuia similar cu cel de la punctul 2.

Ceva ce n-am adăugat este că rămânere cu sine poate însemna și munca, poate cel mai important dacă nu chiar esențial aspect al oglindirii în sine. Care este simbolismul muncii în contemporaneitate? Dacă luăm drept principiu explicativ cantitativul, infinitul serialității, „en-grosul”, ne dăm seama că munca „formalizează” ființa intimă. Ca rezultat vom avea personalități nule, inseriate și reprezentând o cifră calculabilă, ființa individuală a personalității fiind o marfă standardizată. Ca rătăcire în acest infinit covârșitor ființa umană va percepe munca tot pe considerentul unei diabolizări, de data aceasta provenită din vidul purei serialități...

Remediul: să refuzăm munca „de înscriere” – cu „creștere exponențială” - în favoarea unei munci cu „creștere organică”.

Spiritul malefic al sudului

Trecând nu de mult Carpații și reîntorcându-mă din Ardeal, am avut nu știu cum impresia precisă a unui spirit malefic al sudului manifestat în oameni, pământuri, ape, până și în aerul respirat... Ardealul și, în particular, Maramureșul respiră un alt aer, e conectat la alte energii... Să fie oare vorba de ceva din atmosferă, din coordonatele geografice sau să fie din magma energetică a oamenilor locului? Credem că ambele aspecte concură la distingerea netă a Ardealului de întreaga țară. Acolo unde istoria ne-a ținut atâta vreme despărțiți – ardeleni de restul – se găsește ceva și în spiritul locului din această despărțire... Multă lume ar spune nu e nici o diferență între sud și nord, între est și vest. Totuși! Poate că la nivelul apucăturilor capitaliste, la nivelul noii mentalități impuse de noua ordine din România n-ar fi vorba despre diferențe prea mari dar așa nu ajungem decât la o tipologie superficială. Când te uiți la profunzimile sufletești nu poți să nu vezi cu alți ochi totul. Maramureșeanul e omul care respinge inconștient modernitatea (pe care n-a cunoscut-o) sau mai exact postmodernitatea (pe care nu vrea, nu înțelege și nu poate s-o aproprieze). Izolat în clișeele aceluiași gesturi arhetipale ce vin din negura vremurilor, comportamentul său, moștenit pe cale parentală, va avea aceleași caracteristici bine delimitate, caracteristici ce nu ies oricare ar fi din tiparul aceluiași spirit al locului. Puterea acestui tipar este mai mare sau mai mică în funcție de disponibilitățile umane. Noi spunem că în Ardeal puterea acestui tipar este enormă. Tipologia ardeleanului ne dezvăluie un om vesel, gospodar, cu frică de Dumnezeu adică având conștiința finitudinii și a umilității condiției sale de vecin modest al transcendenței, aceasta neacompaniată de un sentiment tragic; un om la care excesul este un lucru respingător iar ordinea lucrurilor este o binecuvântare. În câmpia sudului nu vei întâlni o atare tipologie, aici predominând jalea fără obiect (reflectată atât de bine în folclorul atât vechi cât și actual), predominând un spirit iubitor de excese și de afronturi împotriva oricărei ordini ontologice, un spirit care este pregătit să falsifice ordinea de dragul excesului ceea ce duce la întreg edificiul de cărpe al unei moralități indoelnice. Pecetea dorului de schimbare și de infinitul acestei schimbări ne dezvăluie un om al sudului marcat de complexitatea unui spirit neliniștit, ahtiat, resentimentar, într-un cuvânt – turcit. Opusul lui adică așezarea, liniștea morală și sufletească, cumpătarea, împăcarea, sunt însușirile ardeleanului... Un lucru care ne-a reținut atenția, ajungând acasă în Maramureș a fost faptul că pe muchia acoperișelor am văzut doar crucile tradiționale iar nu țuguiele țepelor de pe acoperișele din sud. Relațiile cu cerul de deasupra locuinței ne dezvăluie în edificiile arhitecturale sătești o orientare diferită față de transcendență: pe deoparte prezența lecuitoare a lui Cristos în cer, pe de altă parte teama de cerul întâmpinat cu lancea țuguului. Pe de-o parte împăcarea cu destinul, pe de alta forțarea destinului... Prin întreaga tipologie, ardeleanul este orientat către Eternitate pe care o acceptă necondiționat iar sudistul către nimicnicia unei Lumi în care se zbate.

MUZICA CLASICĂ

Având în antecedent discuția despre manele ne este mai ușor să vorbim despre muzică, luată în general. Dacă la manele am văzut că se exprimă prin ele o libertate extraordinară, trebuie să spunem că în cazul muzicii clasice avem de-a face cu expresia și mijloacele de expresie ale unui om deja revolut. Și totuși frumusețea expresiei acestui fel de om rămâne mereu perenă. Valabilitatea pusă ca un ideal de atins a tuturor trăirilor exprimate de muzica clasică este o valabilitate care ne întoarce mereu la orizontul unui om din secolul al 17-lea. Fără această reîntoarcere ce ne-o prilejuiesc concertele înregistrate sau live, viața noastră ar fi mai săracă. Oricui ar asculta Bach sau Beethoven sau Mozart sau Brahms, și asta fără a fi influențat de nici o sursă exterioară, din prima mână, i-ar place. Există o disponibilitate spre universalul trăirilor umane exprimată în această muzică. Un concert pentru coarde de Handel, de exemplu, reprezintă prin nostalgiile exprimate acolo un exemplu universal pentru exprimarea nostalgiei sfâșietoare. Același lucru se întâmplă cu anumite tristeți și disperări brahmsiene sau cu sentimente clare și bine delimitate în orizontul trăirii, fie că e vorba de bucurie (mă gândesc la **Oda bucuriei**) sau de sentimente complexe ce țin, în redare, aproape de expresionism (mă gândesc la **Simfonia destinului**), în cazul lui Beethoven, sau corurile de îngeri din muzica lui Mozart sau orgile înălțătoare spre Dumnezeu din muzica lui Bach, toate acestea sunt argumente pentru a afirma supremația acestei muzici așa zise clasice asupra oricărui tip de muzică. Desigur, preponderența în această muzică o are instrumentalul însă și vocea este valorificată în operă sau operetă. Există arii din opere care nu pot fi ignorate și nici uitate prin mesajul atât de percutant și în același timp atât de universal.

Dar să luăm un caz concret de bucată muzicală clasică. Aș alege concertul nr.1 pentru pian și orchestră în re minor al lui Brahms. Este într-adevăr o revelație acest concert. Cine nu l-a ascultat trebuie să știe că este ecoul la tentativa de sinucidere a lui Schumann pe care Brahms o redă prin bogăția de trăiri furtunoase de la început și apoi acele accese de disperare măreață ce trădează înțelegerea tragică a destinului ca o panoramă de la mare distanță, distanță care îți permite să te apropii de înțelepciune. Concretețea trăirilor din acest concert este o demonstrație pentru geniul brahmsian de decupator al sentimentului pur de pe fondul de impurități sufletești. Alegerea sentimentului pur, exprimarea muzicală care generează sentiment pur duce pe ascultător la o stare de extaz ce nu este decât acel **catharsis** purificator pe care îl urmărește orice operă artistică de la pitagoricieni încoace. În timpurile contemporane s-a ajuns ca acest catharsis să fie pur și simplu fabricat în serie și să fie neacompaniat de întreaga paletă de valențe educative și umaniste, fiind un soi de extaz comercial. Catharsisul veritabil este unul care purifică și în același timp îndreaptă subiectul spre valori umaniste universale.

Valoarea muzicii clasice tocmai în asta rezidă: în obținerea catharsisului acompaniat de elaborarea sensului umanist al acestei experiențe. Catharsisul ca extaz comercial este o invenție mai nouă care ar trebui drastic cenzurată.

Politică la balalaică

Politica umblă în stare de ebrietate pe străzi. Ne-a pătruns până în măduva oaselor pentru că nu umblă pur și simplu pe străzi așa de una singură. E însoțită de lăutari și mai poartă, mai bine zis trage după ea o balalaică cât toate zilele din care zice atât de bine că ne-a fascinat pe toți. Toți ne-am înmuiat la serenadele ei ce ne țin până noaptea târziu în fața televizoarelor. Cântece de amor, de dragoste la nebunie. Nopti feerice când așteptăm cu sufletul la gură să vedem un deznodământ cu iz de declarație guvernamentală, vreo ditirambică luare de poziție care este acompaniată de țambalele analiștilor, de saxofoanele sociologilor, de piculinele sondajelor, de clarinetele stridente ale purtătorilor de cuvânt. A început să ne placă surdina atâtor dezbateri și discuții fructuoase, nu ne mai săturăm de lungile intervenții din toate direcțiile, am început să fim dependenți de conferințele de presă pe care le așteptăm ca pe niște revelații totale. Tot acest circ e pe gratis. Mitologia conducătorului sau a monarhului care guvernează din umbră a luat sfârșit. Asistăm consternați la democratizarea absolută a deciziei de conducere. Transparența cu care suntem conduși e maximă, în același timp e maximă și extensia pe care o facem noi înșine înspre înțelegerea modului cum suntem conduși. Ne place să vedem mecanismele intime ale regulilor de funcționare a statului și societății. Trăim pe viu acest fel care se insinuează în noi sub forma imperativelor de respectare a legii mai mari din care facem parte. Nu ne dorim anarhia ci suntem fascinați de mișcarea aceasta mastodontică a vieții în societate sub legea unui stat. Am început fiecare să ne conștientizăm locul prin asistarea aceasta la transparența deciziilor politice. De aceea cântatul din balalaică a politicii în stare de ebrietate precum și lungile ei serenade interminabile ne fac mult bine. Nu cred că cetățeanul s-a scârbit de politică. Din contră, a început să vadă partea interesantă a ei. E chiar recomandabil ca ea să se mai afume nițel câteodată pentru că numai așa vom afla adevărul de la ea. *In vino veritas* adică e vorba de lălăielile ei interminabile care nu fac decât să ne producă nouă acea stare din interiorul căreia îi vedem ei slăbiciunile, îi înțelegem defectele, îi stăpânim mai bine procesele. Politica trece de multe ori pe roșu la semafor, se îngheșuie în locuri marcate cu parcare interzisă, bea la volan, cântă alături de lăutarii ei toate cântecele pe care încă, și din starea în care este, și le mai poate aminti, freacă în delir toate zongorele, mandolinele și balalaicele, scoate fum pe nări, face tot ce poate astfel încât să devină mai populară, mai transparentă... Bine face, și din toate punctele de vedere. Acest fel de politică de tom și jerry ne prinde bine. Numai așa putem înțelege că exercitarea puterii e un joc dominat-dominator care nu are sfârșit și care este jocul pe care natura însăși îl joacă. Totul e firesc. Iar pentru că suntem la început e bine să avem și lăutarii cu noi și mai ales o balalaică cât toate zilele. Căci cu cât vom avea un avânt mai mare acum, cu atât vom câștiga mai târziu în înțelegerea Legii.

Există dragoste!

Domnilor și doamnelor, copii, confrăți, verilor, oagărilor, există ceva ce nu poate fi confiscat nici de partide, nici de vreo stăpânire, nici de nimeni, nici de nimic. Aceasta este d-r-a-g-o-s-t-e-a. Dragostea care nu te mai lasă să crezi nimic, nici să te gândești la nimic și nici să-ți duci mâna la frunte ci îți îndeplinește direct orice vis. Există așa ceva! Când ești îndrăgostit și se deschide întreg universul fără să ți se ceară nimic în schimb. Ești pur și simplu plin de tine. Nu-ți mai lipsește nimic ce să te facă să regreti sau să te pierzi în

gânduri. Trăiești pur și simplu într-un prezent care nu-ți mai numără clipele ci ți le redă într-o formă fericită. Fericirea aceasta o poți bănuși și tu atunci când mama ta îți pune masa, ori atunci când bunicul îți spune o poveste, ori când ai primit un bilețel prin care ești anunțat că cineva te iubește, cineva din banca întâi sau din banca a doua, sau când îți amintești fericit de cel care ai fost odată și retrăiești într-o clipă momentele excepționale prin care ai trecut. Ceva, există ceva, oameni buni, care ne înseninează prezentul și trecutul și ne plămădește viitorul. Există ceva pe care nu poți să-l spui dar despre care știi cu siguranță că persistă în aer, în ape, peste coroane de arbori înfloriți... Există ceva despre care ai vrea să scrii, poate, o carte, ori să fluieri, ori să cânti... Să cânti și atunci nu ți-ar mai ajunge glasul și ai chema munții să cânte în locul tău, izvoarele, cetinile, vântul de seară, extazul unui poem, exaltarea unui poet rătăcitor. Toate acestea le poți avea și le ai. Toate îți sunt date ție și asta fără ca să ți se ceară ceva în schimb. Nu e oare acest lucru un lucru minunat? Oare nu devine vizibilă mâna lui Dumnezeu care ni se așează pe creștet și atunci uităm de partea noastră blestemată și, parcă, ne înregimentăm unei cohorte de ingeri care clamează buna alcătuire a lumii, slava lui Dumnezeu care a coborât pe Pământ? Da. De fiecare dată când suntem fericiți ajungem să ne situăm cu întreaga noastră ființă de partea binelui și atunci, fie că ești îndrăgostit de cineva, de ceva, de lume, de viață, fie că ești îndrăgostit de partea bună din tine pe care o scoți atunci la vedere, un lucru e sigur – există dragoste, există o pricină și există un rost pentru care toate sunt cum sunt.

Spiritul istoric sau spiritul pierzaniei?

Într-un articol publicat de Constantin Noica în 1944 în „Orizontul”, text ce figurează în culegerea „*Pagini despre sufletul românesc*”, autorul se întreabă dacă nu cumva spiritul românesc expansiv și făuritor de istorie există la noi ca o reminiscență a unui suflet pastoral ancestral, iubitor de depărtări și de cuceriri de spații noi. Argumentele sunt satele de români colonizatori ai Istriei, Meglenului, Crimeii, ai Caucazului dar și a altor regiuni până unde spiritul cutreierător al păstorului și-a întins supremația. Că avem spirit istoric prin această civilizație pastorală este indiscutabil dacă ne gândim la impresionanta creație populară ce este rodul acestui suflet pastoral și nu a unui suflet agrarian. Numai sufletul pastoral este capabil de „dor, de jale, de doină și de basm”. Prin acestea am rămas în istoria civilizației ca făuritori de valori, pe când sufletul agrarian, static, sedentar, nu e capabil decât să aplatizeze și să topească aceste expresii ale vivacității unui neam...

La Noica, vom întâlni, aprofundate, ideile lui Herseni, Densușianu sau Vulcănescu despre românitate. Tot la Noica vom găsi o preocupare extraordinară pentru aspecte strict filosofice degajate din creația populară sau limba română – extrem de percutante. Noica e un maestru, un expert în problemele stabilirii unei tipologii atunci când este vorba de gândirea, sufletul, credința, sentimentul românesc. Ar trebui să se nască un al doilea Noica pentru vremurile de acum pentru a critica îndeajuns de vehement tot ce se petrece cu sufletul, gândirea, credința sau sentimentul românesc. Poate că Noica a fost și puțin idealist, a idealizat tot ce a atins dar poate că și situația României de astăzi ar trebui să ridice semne de întrebare sau semnale de alarmă. Numai dacă am considera, parafrazându-l pe Noica, plecarea în transumanță a valorilor românești și iată că „sufletul pastoral” și-ar găsi o expresie a renașterii sale nemaîntâlnite nicicând. Să se fi trezit în noi spiritul istoric? Spiritul cuceritorului și al făuritorului de istorie? Oricum dorul (de averi și călătorii exotice) sau jalea (manelistă panexpansionistă) sau doina (mai exact doinutul după trecut) sau basmul (oricărei platforme politice) sunt valorile noi pe care le cunoaștem și în care nu ne recunoaștem dar, culmea, ne complacem atât de bine... Oare după regulile cărei etici „pitorești” trăim acum în România? În nici un caz nu ne-am schimbat în bine (cel puțin unii dintre noi). Industrializarea, mecanizarea, orășenizarea comuniste au topit în noi valorile unei civilizații sătești foarte bine organizate axiologic. După Revoluție am inventat individualismul extrem ruinând valorile familiei – consecință a eticii capitaliste a lui „dacă dai, primești”. Pornind de la familie am înaintat pe calea unei discordii naționale ce ne face să ne întrebăm unde putem ajunge în ritmul acesta. Până unde se poate merge? Ce ne mai așteaptă? Ce vom mai inventa? (Iată întrebări la câteva luni până la intrarea în UE.)

Încheiem cu titlul – ce ne-a adus aici? Spiritul istoric revigorat sau spiritul pierzaniei („suicidar-filocosmic”) al ciobanului din Miorița?

CALEA DE MIJLOC

Aristotel ne vorbește în *Etica Nicomahică* despre calea de mijloc. Brusc mă gândesc la „blocajul în dihotomii” despre care vorbește Pleșu și imediat îmi dau seama că orice exces, orice polarizare în lumea cunoașterii este o polarizare și în lumea faptelor. Dacă Aristotel găsea că acea cale spre virtute nu poate fi parcursă decât luând calea de mijloc, adică el recomanda temperanța ca sinecură împotriva temerității și lașității, în contemporaneitate nu putem gândi, noi ca și alții, decât în același mod. Dar nu trebuie să facem asta fără a observa că mai înaintea actului nostru stă cunoașterea, mai înainte de acțiune și faptă stă gândul și habitudinile lui ce se răsfrâng inevitabil în acțiunea noastră. Dacă gândim numai în binoame, ne avertizează Pleșu, riscăm să devenim fără știrea noastră excesivi, să cedăm teren în favoarea spiritului polarizant. Pentru Pleșu, soluția este umplerea spațiului interval dintre polarități, popularea lui, domesticirea lui. De aici, de la gândire, pleacă totul. Se tot vorbește și s-a tot vorbit peste tot despre schimbarea mentalității dar ea nu se produce pentru că nu poate să se producă. Ea nu se va produce decât atunci când se vor umple spațiile goale, spațiile interval din lumea valorilor acestor oameni ai contemporaneității. Nu poate exista numai Binele și de cealaltă parte Răul. Trebuie insistat pentru a locui într-o lume a nuanțelor, a diversității înțelese. Cunoașterea nuanțelor, înțelegerea diversității sunt singurele cadre care trasează spațiul de echilibru al contemporaneității.

CU CE A VENIT IARNA !?

Problemele, mai exact belelele verii au trecut. Și cum trecem din vară direct în iarnă, iată că problemele iernii au și apărut, parcă s-au transferat de la anotimp la anotimp. Sau totul e roz, de fapt, și numai eu trăiesc la intensități înalte sentimente confuze? Dar nu, ceva mă face să cred că toți cei din jurul meu au câte o problemă, micuță, durdulie, dar ea există, frumușică, trăgătoare cu ochiul, dar ea se face simțită, se insinuează în diminețile tuturor ca un fior al nenorocirii. Trebuie să spun că cea mai gravă problemă, de la care a plecat totul de fapt, e că mi-a murit pisica după ce vecinul meu a dat la maxim pe manele, a murit cu tot cu pisoii din burtă. Nici măcar n-a mai avut posibilitatea să avorteze, săraca. Și când mă gândesc că pe alții manelele pot să-i bine-dispună, ba chiar să afirme că se mântuie în și prin și cu și pentru manele. M-am dus la un târg de animale și mi-am luat altă pisică. Asta era dresată să toarcă pe manele. Acum aștept pisoii ei, frumoșii, să văd dacă și-au moștenit genitoarea. Mă veți întreba care este morala acestei stări de lucruri? Simplu: șoarecii pot viețui pe orice muzică. Numai pisicile sunt mai sensibile dar dacă găsești pisica cea bună ea se va adapta după gusturile vremii sau ale șoarecilor.

În altă ordine de pisici, de fapt, de idei trebuie anunțat cu surle și trâmbițe că în fața curentului manelist ar trebui să opunem feeria colindelor de demult, acum la ceas de tainică iarnă, să ne întoarcem la viața mai bună pe când serile se petreceau la gura sobei, Isus mai circula îmbrăcat în sărman pe ulițe cerând în dreapta și în stânga, alături de sfântul Petru care, din urmă, introducea în rai pe toți aceia care știau să dea, ar trebui să vedem mai în adânc în firea lucrurilor, prețuindu-ne valorile și tradițiile, cinstindu-ne părinții, acordând o șansă omeniei din noi.

Manelele

Despre ce se poate vorbi cu un mai mare chef de vorbă decât despre manele? Există cu siguranță persoane cărora acest gen le este indispensabil vieții. Trebuie constatat că aceste persoane se înmulțesc în mod alert. E bine sau e rău? Să analizăm! Ca părere personală pe care mi-aș exprima-o în orice cotidian de mare tiraj sau aș scrie-o chiar și pe ziduri, aș spune că manelele au un defect – sunt prea multe de proastă calitate. Acestea nu ne interesează decât ca un indiciu pentru a condamna pe de o parte invazia manelistă iar pe de altă parte ne interesează cele de calitate despre care vrem să spunem că sunt de o rară frumusețe. Cu toate acestea trebuie să recunoaștem că multe dintre acestea sunt coveruri după șlagăre lansate de mult în Orient, în special după muzica indiană sau arabă. Dar tocmai inflexiunile acestea orientale, adaptate la versuri necultivate dar cu mesaj direct, fac deliciul unui ascultător. Degeaba se etichetează manelele cu eticheta de „muzică de cocalari”, degeaba se încearcă denigrarea lor și situarea într-o lume subculturală pentru că manelele, mai precis muzica adevărată ce stă sub titulatura populară de manele poate să aibă și chiar are – valoare. Valoarea este adusă odată cu importul liniei melodice care este o adevărată risipă de talent, import din Orient sau apel la nuanțele balcanice ale folclorului ce au fost întotdeauna marcate de genialitate. Nu putem îmbrățișa numai aspectul reproșurilor aduse invaziei maneliste; trebuie admis că bogăția de trăiri și romantismul sentimentelor transmise de cele mai bune dintre bucățile muzicale maneliste sunt un atestat pentru acceptarea și chiar cultivarea lor. În loc să pervertească spiritul popular – după cum se spune cel mai adesea – suntem de părere că, dimpotrivă, îl educă în cea mai mare măsură. Ca exemplu aș lua doar

piesele lui Guță împreună cu Nicoleta Guță însă exemplele ar putea continua. Genul este oricum unul popular, unul cu o aplicație și o înclinație deosebită pentru marea masă a oamenilor simpli ce se exprimă în cuvinte lejere, fără a apela la alambicatele fraze ale rostirii intelectuale. Pentru aceștia TREBUIA să existe o formă de receptare și de expresie artistică și iată că s-a găsit una – așa zisa manea. Maneaua aceasta reprezintă, dacă vrem, expresia unei libertăți extraordinare, aducând în experiența zilnică cele mai variate linii melodice din cele mai diferite colțuri ale lumii sub amprenta vizibilă și îngroșată a unui spirit balcanic focos și excesiv ce „nu te lasă până nu te lași” cucerit și înfrânt de vârtejul trăirilor ca în mijlocul unei hore românești atunci când simți Marele Ritm cu care Viața te împinge înainte cu forță pe cărările necunoscute ale destinului pe care, în mijlocul horei, începi să-l stăpânești, să-l domesticești... Din acest motiv acordăm manelelor o notă, dacă nu maximă, oricum mare. Așteptăm păreri contrare.

Înapoi la credință

Reîntoarcerea la Biserică ar trebui să ne anime elanurile devoțiunii și nu spectacolul ieftin oferit de televiziunile hrănite din rating. Comunismul ateu ne-a îndochinat o perioadă atât de lungă încât sensul vieții trebuie recuperat de generațiile acestea noi. Bătrânii dintre războaie mai trăiau într-o lume și mai trăiesc într-o lume medievală în care simbolul are semnificație însă cei care au acum 60 de ani s-au format la școala materialismului denudat de orice simbolism transcendent. Asta – cred eu - că trebuie să recupereze generația nouă care mai deține resurse să se schimbe – simbolismul transcendent. Fără această restaurație nu mai este posibilă o viețuire la standarde creștine. Întoarcerea pe care o vedem noi este tocmai aceea prin care viața creștină devine funcțională în contemporaneitate. Ce avantaje ar avea acest fel de viețuire ce ar părea perimat la o primă privire? Beneficiile vieții religioase ar fi multe dintre care amintim numai câteva: eludarea violenței prin milă creștină, acceptarea transcendenței ca deschidere spre un orizont infinit mai bogat în resurse de semnificare pozitivă a vieții, înlăturarea comportamentului îndoielnic prin acea Imitatio Christi care te deschide unei curățiri sufletești, regândirea relației cu aproapele ca o relație ce se deschide în asemănarea dintre Chipul lui Dumnezeu și chipul omului, sanctificarea vieții prin primirea rânduielilor bisericești, consolarea în fața celui mai mare dușman reacționar – Moartea – și speranța tămăduitoare la Împărăția Cerurilor. Acestea ar fi alternativele la viața desacralizată a ateului contemporan. Urmați-le și veți fi salvați!

Cum să devenim cel mai evoluat mamifer?

Politica ne agasează, politicienii ne obosesc, problemele noastre se strâng la ușă și riscăm totul pe cartea divertismentului de prost gust pentru a scăpa oarecum din această situație. Oare să fie calea cea mai bună? Prin ce anume putem deveni mai serioși în acordarea de noblețe cotidiană destinului nostru de cel mai evoluat mamifer? Oare prin ce ne putem ocupa timpul de relaxare căci prin apelul la viziunea luptei politice nu e cazul sub nici o formă cu toate că unii au devenit obsedați de acest fel de spectacol? Dar oare munca noastră ne dă satisfacția necesară continuării pe drumul ales sau impus, drum care este în întregime indisociabil legat de ființa noastră cea mai profundă? Unii merg la muncă precum ar merge la bairam, alții, precum la eșafod. Oricum timpul liber ar trebui folosit pe calea spiritualizării noastre – cred eu. Pentru a deveni mai responsabili în ceea ce privește statutul nostru metafizic de oameni ar trebui să ne întoarcem la lectura controlată și bine instrumentată. Ar trebui să ne reîntoarcem la modelul maestrului spiritual sau măcar la modelul autodidactului bine informat în ceea ce privește ceea ce trebuie să citească. E cazul ca toți să ne înregimentăm pe calea unei culturalizări și autoculturalizări profunde pentru a ne putea situa pe poziția metafizică justă. Nu putem fi oameni fără să acordăm cunoașterii lumii în care trăim locul pe care îl merită.

DOSUL LUI HITLER

Genialul Salvador Dali își începea cariera artistică pictând, ca să mă exprim așa, dosul lui Hitler. Metoda sa autointitulată paranoic-critică se vede că a dat rezultate din moment ce a rămas în istorie ca cel mai mare pictor al vremurilor sale. În epocă era la modă psihanaliza iar psihanaliztii din tabăra adversă care studiau fizionomia și apucăturile lui Hitler au dat verdictul – Hitler își reprimă tendințele homosexuale. Ce o fi zis Eva Braun nu se știe însă ce rămâne bine stabilit este că bucățica flatulativă a lui Hitler a putut face carieră. Dacă Hitler a făcut carieră în lumea faptelor, atunci dosul lui Hitler a făcut carieră în pictură. La acest nivel al comparațiilor depinde din ce unghi privești. S-ar putea ca în pictură Hitler să dea bine, să

fie umanizat, căci în istorie a dat greș. Am auzit că neonaziștii vor să cumpere astăzi pentru a se zgâi la ele diferitele versiuni daliniene cu regiunea pidosnică a lui Hitler. Admiratorii lui Hitler nu se vor da în lături de a comemora dacă se poate și în acest mod figura emblematică a furerului. Nimeni nu i-ar putea împiedica vreodată să facă asta. Pentru ei Hitler a fost mare și înalt și din punctul de vedere scatologic.

Din păcate Hitler nu mai e actual. Nici măcar popoul lui nu mai e de actualitate. Neonaziștii sunt o fracțiune slabă în Occident. Extremismele în general sunt din ce în ce mai rare. La fel și părțile noilor generații de hitleri.

Deunăzi un coleg din breasla profesorilor mi-a spus că nu știe cum să scape de eticheta de HOMOSEXUAL pe care i-au pus-o elevii săi nu tocmai inspirați în ceea ce privește glumele. Dacă stau bine să mă gândesc, colegul acesta al meu nici măcar nu seamănă cu Hitler iar descrierea popoului lui în artă nu poate fi opera unui Salvador Dali nici pe departe întrucât mi-a mărturisit tandru că el suferă de hemoroizi. L-am crezut cu toate că știe să numere până la zece în germană. Ce, asta-i o vină?

Oricum colegul acesta al meu e un tip interesant. Îmi mărturisea nu de mult că îl urmărea o fatalitate implacabilă, că toate lucrurile rele nu puteau să i se întâmple decât lui, destinul îi juca feste, etcetera, etcetera. Eu îl credeam dar nu puteam să-l ajut cu nimic. Glumeam, hohoteam de râs pe seama etichetei pusă de elevii lui spunându-i că i-ar sta bine într-o rochie și cu ceva rimel la ochi dar mi se făcea milă de el în secunda numărul doi. Nu-l cunoșteam prea bine dar știam că gluma îl supăra, îl mătina în adâncul sufletului său. Asta era. Nu puteam să fac nimic. Cariera lui se ducea de râpă și nu puteam face nimic ca să-l ajut.

Și atunci mi-a venit o idee. I-am și zis – dă anunț la matrimoniale. Șchioapă, chioară, slută, surdă – ce-o fi da ia-o. Și cât mai repede. Până nu te încalță ăia de tot.

Bun sfat i-am dat. A stat în concediu câteva luni și pe urmă – tamtaram – mi-a prezentat-o. Culmea, n-avea mustață. I-am și zis – jos pălăria. Na-ți-o frântă.

Tentația de a deveni un vagabond

Oare cine nu l-a iubit pe Mărgelatu întruchipat de Florin Piersic, Mărgelatu rătăcitorul care ca un accident, doar, al destinului său – oare? – deține taina Justiției, a Legii deci a Ființei? Sau cine nu l-a iubit pe Clint Eastwood din filmele cu aventurieri ce începeau întotdeauna cu melodia aceea pe care dacă o ascultai mai aprofundat te treceau fiori de plăcere – plăcerea că ai putea fi și tu un aventurier, un singuratic ce-și poartă tainele prin pustiuri și împarte binele tuturor cu înțelepciune? Toți am vrea să devenim la un moment dat niște singuratici, niște Eroi ai unui film cu un happy-end și cu ropote de aplauze la lăsarea cortinei, arătându-ne partea noastră nobilă în fiecare din acțiunile noastre, deținători ai unui adevăr absolut de la care nu ne abatem, deținători ai unui ideal, ai unui ideal care ar face pe oricine să i se încrețească pielea. Este tentația de a deveni un vagabond frumos, este complexul hidalgoului donchișotesc, a călugărului medieval veșnic călător, aflat în Marea Căutare a mântuirii. Oare de ce nu suntem în stare să privim vagabonzii de astăzi cu aceiași ochi? Mie mi se întâmplă, aici în Dâmbovița, să mă întâlnesc în fiecare zi, trecând prin anumite locuri, cu câte vreun Francois Villon pe care îl admir și atât. Nu pot intra în lumea lui deși uneori visez să fac asta. Sau cel puțin visam. Eram mai demult un călător și eu – un aventurier. Așa am devenit ceva foarte aproape de un filosof. Citesc astăzi în Platon că „filosoful trebuie să moară pentru orice formă de existență determinată”. Asta pentru a se contopi cu Totul, adică cu Nimicul, adică cu Frontiera – numele receptacolului platonician. Acest receptacol este primitivul formelor, în el se în-scriu existențele, el neavând nici o formă. Este posibilitatea pură. Iată ce spune un text al unui profesor eminent de la Cluj: „Dacă khora (receptacolul) este nelocul, nimicul, dacă ea este „dincolo” de orice formă determinată atunci înțelegem de ce filosoful este „bun de nimic”, de ce nu are el ce vinde sau, dacă „vinde” totuși „ceva” de ce anume vinde filosoful nimicul. „A-ți ieși din minți” – în dialogul patonician Sofistul – înseamnă „a-ți ieși din formă”, din orice formă mentală determinată. Când suntem cu adevărat, ne găsim în khora adică în nelocul lipsei de formă. Or, dacă totul există în khora, urmează din nou, că orice cunoaștere formală este într-o conștiință in-formală. Mintea noastră nu poate fi în sine însăși; ea e mereu în altceva. Suntem înstrăinați în propria noastră conștiință.”

Iată cum, străini pentru toată lumea, vagabonzii de azi pot fi considerați filosofi căci ei vor ști, de acolo, de unde se află, de pe limita cu lumea, vor ști să fie in-formalul care permite orice formă, nimicul care îngăduie prin sine orice, adică totul.

Dacă vei asculta un adevărat vagabond până la capăt, voind să afli tot ceea ce știe, vei constata surprins că poate fi oricând un adevărat filosof. Asta se va întâmpla dacă vagabondul cu pricina este de meserie și nu un vagabond ratat. Cel de meserie, cel care își respectă condiția va fi întotdeauna un filosof. Cel mai mare vagabond al tuturor timpurilor a umblat prin lume purtându-și ideile într-o mare călătorie care nu s-a încheiat nici azi. Până și azi se mai aude vocea lui : „lasă totul și urmează-mă pe mine”. „Urmează-mă” pentru ce?

Răspunsul e simplu – pentru a deveni un hidalgo, un nobil Quijote, până la urmă un rătăcitor, în definitiv un înțelept.

Despre obscurantismul actual

Recrudescența unei gândiri magice își face apariția la orizontul civilizației mondiale. E bine? E rău? Cine știe?!

Cert rămâne că prin gândirea dogmatică anunțată de Blaga, lumea s-ar fi salvat dar a alunecat pe panta magiei și asta s-a întâmplat foarte ciudat. Resursele nebănuite ale filosofiei oculte s-au revigorat brusc. Nu ne așteptăm decât la interpretări numerologice, nu știm decât să dăm vina pe telepatie, pe duhuri necurate, pe intervenții miraculoase, vedem mai mult în culorile panteismului care presupune că viața are și apa și pământul și mineralul, nemaivorbind de plante și animale despre care se afirmă că ar fi în posesia unui suflet foarte strict definit în termenii superiorității vieții și a ceea ce este viu tuturor legilor fizicii. Ba mai mult, fizica este revoluționată, fizica demonstrează că viul poate acționa prin legi fizice pe care nu le cunoșteam până atunci. Conștientizăm că totul este pătruns de tot, că viață e pretutindeni, că bolovanul din drum are o planetă a lui, o istorie personală, un suflet. Toți facem parte din universul comun care ne influențează destinul și calea. Conștientizăm că totul e construit pe sistemul de reacție și contrareacție, activ și pasiv. Că legătura dintre materie și spirit este indisociabilă, că lumea nu e un conglomerat haotic ci o structură foarte bine organizată ce seamănă cu un organism viu care prin părțile sale trăiește ca un tot iar totul este reflectat infimezimal în toate părțile sale. Este lumea lui Plotin. Lumea unui obscurantism aparent. Lumea unde magia și obscurul acoperă niște principii foarte sănătoase despre care astăzi am putea spune că repetă epoca alexandrină. Da, suntem în declinul civilizației. Toate se suprapun: idei, teorii, geneze, apocalipse, ideologii, sociologii, filosofii, rase, culturi, vieți care își pierd noțiunea de paralelism-între-ele prin metoda anulării distanței efectuată de net. Preparatul netului, acela de a anula distanțele ne va face să sucombăm în realitatea conștiinței, în abisul virtual. În curând nu vom mai vedea oameni pe stradă, în piețe. Toți vor fi conectați la marea rețea. Suprapunerea minților lor va alcătui un NOUS care va declanșa elaborarea CUNOAȘTERII ABSOLUTE. Vremea idealismului a venit camuflată în hainele de rubin ale obscurantismului. Ce putem face? La ce mai e bună RAȚIUNEA? Iată marile întrebări care ne vor frământa de acum încolo atunci când vom considera că rațiunea nu e doar pozitivismul amar al lui Comte ci e conglomeratul de ițe ale Destinului Universal.

Elie Faure susține teza agregării și dezagregării civilizațiilor prin mișcarea subtilă a Spiritului de la Iubire la Ură. Este aici vechiul principiu empedoclean și în definitiv heraclitean pe care l-a preluat întreaga Renaștere italiană voind să explice magia (Ficino). Este același principiu pe care îl folosește Plotin în explicațiile sale privind magia. Nu ne îndoim că magia ar duce undeva. Dar nu de una singură. Trebuie înțeles că am trecut prin dogmatismul științific pozitivist iar acum trecem din nou la altă epistemă, reversul dogmatismului – alexandrinismul cunoașterii, suprapunerea, pierderea identității, obscurantismul – la capătul cărora se întrevede un nou dogmatism încă de pe acum. Care să fie acesta? Oare știința va fi abandonată sau integrată într-un idealism? Hai să încercăm să ghicim! Oare istoria universală se repetă atât de strict?

Iată chestiuni care merită efortul explicativ.

MICROESEURI

PROBLEMA SUFLETULUI LA PLOTIN

Sufletul, așa cum îl concepe Plotin, este o manifestare a unui suflet universal – emanația a treia în ordine ontologică. Problema entităților ontologice care se generează unele din altele –